

EL DISSENY METODOLÒGIC

Sessió 5 - 1r Batxillerat

Informació adaptada de " Guia pràctica per fer un bon TR a batxillerat. #20 consells essencials"

La metodologia de treball

- Ara que ja saps què faràs (elecció del tema i fixació d'objectius), cal centrar-se en **com ho faràs**.
- La metodologia més adient per cada treball **dependrà del tipus de recerca que duguis a terme**, no serà la mateixa per un treball d'àmbit científic que social, per exemple.
- Així doncs, cada àrea de coneixement prioritza l'ús d'unes determinades metodologies i conseqüentment, unes **tècniques diferents**.

Metodologies principals

Les més adients per un treball de recerca són:

- La recerca bibliogràfica i documental
- El treball de camp
- El treball experimental
- El treball artístic

Les tècniques de recollida de dades

- Hi ha diverses tècniques per recollir dades, per això, cal triar aquella que **s'adeqüi més a les necessitats** de la teva recerca, a les dades, als mitjans i al temps disposat.
- En funció de la metodologia triada, es duran a terme unes **tècniques** o unes altres. A continuació veurem alguns exemples de possibles tasques a realitzar per als diferents tipus de treball.

Alguns exemples:

Treball bibliogràfic o documental

- Lectura d'obres literàries, filosòfiques, de pensament (novel·la, assaig, crítica...)
- Consulta de fonts complementàries (estadístiques, gràfiques...)
- Consulta de fonts primàries tant escrites (llibres, documents, articles de premsa, ...) com iconogràfiques (gravats, dibuixos, fotografia, mitjans de comunicació de masses ...), com audiovisuals (enregistraments sonors, vídeo, pel·lícules...)
- Comparació entre les opinions o tesis de diversos autors sobre el tema de recerca.
- Contextualització de les obres literàries, filosòfiques, de pensament.

Treball de ciències socials

- Realització d'entrevistes a persones físiques i jurídiques, públiques i privades, relacionades i amb el tema de recerca i enregistrament, si s'escau, per mètodes audiovisuals.
- Recull de dades a partir d'informants (cançons, rondalles, costums, fets històrics, biografies, variants dialectals ...).
- Realització d'enquestes i tests a una mostra de la població.
- Realització d'estudis de mercat i elaboració de pressupostos diversos.
- Visita i observació directa del paisatge, d'elements del medi natural i urbà, del patrimoni historicoartístic, d'empreses i espais diversos, etc.

Treball de ciències experimentals

- Identificació del problema i formulació de la hipòtesi, si s'escau.
- Contrastació de diversos mètodes d'anàlisi i decisió del més adequat a la finalitat de la recerca, tenint en compte les possibilitats i els materials del centre.
- Identificació i control de les variables que afecten el procés d'experimentació.
- Observació dels fenòmens i presa acurada de dades durant el procés d'experimentació.
- Descripció, si s'escau, de tot el procés d'experimentació, a nivell qualitatiu i quantitatiu.
- Identificació i control de les variables que influeixen en el resultat de l'experiència.

Treball artístic

- Consulta de l'evolució d'una forma artística d'un període determinat d'un o diversos autors i un àmbit geogràfic i la possible relació amb les condicions socials, personals, històriques, econòmiques...
- Realització d'una guia artística comentada referida a un àmbit geogràfic i a una època concreta, pensada per a un grup social definit.
- Realització d'una obra per comprovar el seu efecte sobre un col·lectiu de persones.
- Experimentació sobre aspectes tècnics relacionats amb les arts plàstiques (tècniques artístiques, possibilitats del llenguatge gràfico-plàstic, experimentació sobre materials i suports ...)

Les dades obtingudes

- Per l'elaboració del TREC cal escollir una **font de dades a analitzar**, aquesta ha de tenir coherència amb el que hem delimitat anteriorment: tema i objectius.
- Una **única font** de dades ja és suficient. Alguns exemples de fonts de dades poden ser:
 - Una mostra de persones
 - Una mostra de posts a les xarxes socials
 - Un recull de notícies
 - Mostres d'aigua

L'instrument de recerca

- Un cop hagi decidit quina tècnica de recollida de dades utilitzaràs, has de **dissenyar i confeccionar l'instrument de recerca** que millor s'adeqüi al teu TREC.
- En funció de la tècnica que hagi escollit necessitaràs un instrument o un altre:
 - Entrevista = Guió de preguntes de l'entrevista
 - Experiment = Taula de dades
 - Observació = Full o taula d'observació
 - Qüestionari = Guió de preguntes del qüestionari

Informació important durant la recollida de dades

Durant totes les etapes la recerca ha de ser respectuosa amb les persones, els altres éssers vius i l'entorn ambiental. La revisió ètica en el disseny metodològic inclou 4 aspectes principals:

- Fer un **correcte tractament de les dades personals** que gestiones durant la investigació. Això inclou no publicar dades de persones que col·laboren en la teva recerca sense la seva autorització. Per exemple quan et concedeixen una entrevista, et responen un qüestionari, o utilitzes les seves fotografies.

- **No experimentar amb animals**
- Si has de fer la recollida de dades sobre persones en situació de vulnerabilitat, **valora la possibilitat de fer-ho a través de persones que treballen per la seva recuperació**. Per exemple, en el cas de les víctimes de violències, és més aconsellable fer la recollida de dades al personal que treballa per la seva recuperació (sanitaris, tècnics o voluntaris d'ONG, terapeutes, etc.).
- En relació amb el punt anterior, si has de recollir dades a través d'altres persones (entrevistes, qüestionaris, etc.), **l'instrument de recerca ha de ser respectuós amb elles**. No està justificat fer preguntes que puguin ferir la persona entrevistada. És fonamental per mantenir el respecte i el rigor científic.

Col·laboradors

És molt possible que necessitis la col·laboració d'altres persones durant les diverses etapes de la recerca. Pot ser que necessitis contactar amb persones, institucions o entitats per demanar de fer-los una entrevista, que t'ajudin a distribuir un qüestionari, que et deixin accedir en un lloc per fer una observació...

Per demanar una col·laboració en la teva recerca hauràs posar-te en contacte formalment i **és important fer-ho amb temps**. Una forma àgil és fer-ho per correu electrònic.

Per a demanar aquesta col·laboració, pots redactar una carta o nota de sol·licitud de col·laboració incloent de forma clara i concisa els següents continguts:

- **Presentació:** qui ets i quin objectiu d'investigació té el teu TREC
- **Explicar la col·laboració que els demanes:** què demanes?
- **Ètica i devolució:** fes saber que tens en compte l'ètica en la recerca i explica què faràs amb els resultats obtinguts, si ho creus convenient, pots fer una devolutiva dels resultats un cop acabat el treball.
- **Agraïment i comiat**

TASQUES RECOMANADES

1. **Revisió.** Revisa quin és el teu punt de partida: quin tema has triat i quin objectiu t'has fixat. Ara comença a pensar com assoliràs aquest objectiu.
2. **Vocabulari tècnic.** Consulta la llista de vocabulari de la tasca i busca la definició d'aquests termes.
3. **Mapa conceptual.** Defineix el disseny metodològic i elabora un esquema on quedi resumit. Ha d'incloure: tema, objectius i àmbit del treball, metodologia principal, tècnica de recollida de dades, font d'obtenció de dades i instrument.
4. **Cerca de col·laboradors.** Planteja't si necessitaràs el suport de col·laboradors per la realització del teu treball, si és així, detalla la informació bàsica demanada en la tasca del moodle.